

ค ว า ม สຸ ข ข อ ง พ ร ะ โ ส ด า บ ัน

ความทุกข์ที่หมดไปของอริยสาวกผู้สมบูรณ์ด้วยสัมมาทิฐิ
บรรลุอริยมรรคแล้ว มีปริมาณมาก ส่วนความทุกข์ที่ยังเหลืออยู่
มีประมาณน้อย ความทุกข์ที่จะมีอีก ๗ อรรถภาพเป็นอย่างยิ่งนั้น
เมื่อเทียบกันเข้ากับกองทุกข์ที่หมดสิ้นไปอันมีอยู่ในครั้งก่อนแล้ว
ย่อมไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑๐๐ ไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑,๐๐๐ ไม่เข้าถึง
เสี้ยวที่ ๑๐๐,๐๐๐ เลย ภิกษุทั้งหลาย การได้บรรลุอริยธรรม
ย่อมให้สำเร็จประโยชน์ใหญ่อย่างนี้แล การได้ธรรมจักขุ ย่อมให้
สำเร็จประโยชน์ใหญ่อย่างนี้

ความสุขของพระโสดาบัน

๓๖๘

มวลมนุษยชาติล้วนปรารถนาให้ตนเองมีความสุข แต่มีผู้คนจำนวนมากมาย กลับเป็นอยู่ด้วยความประมาท หลงไปก่อทุกข์ให้กับตัวเอง ความสุขที่ตนปรารถนา จึงเป็นเพียงแค่ว่าความฝัน คล้ายกับพยับแดด สูดทำยเมื่อผลแห่งความประมาทมาถึง ชีวิตของเขาเหล่านั้น ก็ไม่อาจที่จะหลีกเลี่ยงความทุกข์ไปได้ ความไม่ประมาทเป็นเสมือนเกราะคุ้มกันภัย ที่ยากจะหาเกราะใดๆ มาเทียบได้ ตรงกันข้าม ถ้าไม่มีการเตรียมพร้อมมัวเพลิดเพลินใช้ชีวิตไปกับสิ่งไร้สาระ ย่อมจะหนีผลแห่งเหตุที่ตนทำไว้ไม่พ้น เพราะการประกอบเหตุในวันนี้ คือ ผลในวันหน้า เหตุดี ผลก็ย่อมดี ถ้าเหตุไม่ดี ผลก็ย่อมไม่ดี การหมั่นฝึกฝนอบรมใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์อยู่เสมอ คือ การประกอบเหตุดีเอาไว้ ซึ่งจะส่งผลดีอันยิ่งใหญ่ต่อตัวเราไปทุกภพทุกชาติ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน นขลิขาสสูตร ว่า

“ความทุกข์ทั้งหมดไปของอริยสาวกผู้สมบูรณ์ด้วยสัมมาทิฏฐิ บรรลุอรหัตผลแล้ว มีปริมาณมาก ส่วนความทุกข์ที่ยังเหลืออยู่ มีปริมาณน้อย ความทุกข์ที่จะมีอีก ๓ อัฐภาพเป็นอย่างยิ่งนั้น เมื่อเทียบกันเข้ากับกองทุกข์ทั้งหมดสิ้นไปอันมีอยู่ในครั้งก่อนแล้ว ย่อมไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑๐๐ ไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑,๐๐๐ ไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑๐๐,๐๐๐ เลย

ความสุขของพระโสดาบัน

๓๖๕

**ภิกษุทั้งหลาย การได้บรรลุอริยธรรม ย่อมให้สำเร็จประโยชน์
ใหญ่อย่างนี้แล การได้ธรรมจักขุ ย่อมให้สำเร็จประโยชน์
ใหญ่อย่างนี้”**

มรรคาในสังสารวัฏของปุถุชนที่ยังไม่ได้มีดวงตาเห็นธรรม
เต็มไปด้วยความทุกข์และภัยอันตรายรอบด้าน แหล่งที่มาของ
อันตรายนั้นเกิดมาจากจิตใจที่ไม่ได้รับการฝึกหัดขัดเกลาให้สะอาด
สว่าง สงบ เมื่อความคิด คำพูด และการกระทำไม่บริสุทธิ์
นั่นคือสัญญาณแห่งความผิดพลาดกำลังจะบังเกิดขึ้น
การดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้
พลัดตกไปสู่อบายภูมิ คือ ไปเกิดเป็นสัตว์นรก เปรต อสุรกาย
สัตว์เดรัจฉาน เป็นเวลายาวนานมาก การมีชีวิตอยู่ในอบายภูมิ
นั้น จะต้องทนทุกข์ทรมานไม่ว่างเว้นแม้แต่วินาทีเดียว

เมื่อกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ จะมีชีวิตอยู่อย่างลำบากยาก
เข็ญ กว่าจะมีโอกาสมาพบผู้รู้แจ้งเห็นจริงอย่างพระสัมมาสัม-
พุทธเจ้านั้นยากทีเดียว เพราะเหตุนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึง
ตรัสไว้ว่า การเกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก และการที่จะได้มาพบ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ฟังธรรม ได้มีโอกาสประพฤติปฏิบัติธรรม
และได้เข้าถึงธรรมเป็นพระอริยบุคคลก็เป็นการยาก แต่ความ
ทุกข์ยากหรืออันตรายในสังสารวัฏของพระอริยบุคคล ผู้ได้

ความสุขของพระโสดาบัน

๓๓๐

บรรลุลหรรณกายโสดาบันเป็นต้นไป มีอยู่น้อย เพราะท่านสามารถ
ยกใจ ขึ้นสู่กระแสพระนิพพานได้แล้ว สามารถย่อการเวียน
ว่ายในสังสารวัฏให้เหลือน้อยลงมาได้ไม่เกิน ๗ชาติเท่านั้น

ถึงแม้พระโสดาบันจะยังไม่ได้เสวยสุขล้วนๆ เพียง
อย่างเดียว แต่ในขณะที่ยังเวียนว่ายในสังสารวัฏ ชีวิตของท่าน
ปลอดภัย จากที่เคยมีทุกข์มากก็ทุกข์น้อย จากที่มีทุกข์น้อยก็
ใกล้จะหมดทุกข์ ส่วนวิถีชีวิตของปุถุชนทั่วไปอย่างพวกเรานั้น
ยังต้องประสบทุกข์อีกมากมายนัก เพราะฉะนั้นเราต้องไม่ประมาท
ดังเช่น *ในสมัยหนึ่ง เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่พระ
เชตวันมหาวิหาร พระองค์ทรงเอาปลายเล็บมือซ้อนฝุ่นขึ้นมา
เล็กน้อยแล้วตรัสถามพระภิกษุซึ่งกำลังเฝ้าแวดล้อมอยู่ในที่นั้นว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ระหว่างฝุ่นประมาณน้อยนี้ ที่เรา
เอาปลายเล็บซ้อนขึ้น กับฝุ่นในปฐพีใหญ่นี้ อย่างไหนจะมาก
กว่ากัน” ภิกษุทั้งหลายพากันกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
ฝุ่นในปฐพีใหญ่นี้แหละมากกว่าฝุ่นประมาณเล็กน้อย ฝุ่นที่
พระพุทธองค์ทรงเอาปลายพระขนชอนขึ้นนี้ มีประมาณน้อย
เหลือเกิน เมื่อเทียบกับฝุ่นในปฐพีใหญ่นี้ ย่อมไม่ถึงเลี้ยวที่ ๑๐๐

*มก. เล่ม ๒๖/๓๙๓

ความสุขของพระโสดาบัน

๓๗๑

ไม่ถึงเสี้ยวที่ ๑,๐๐๐ ไม่ถึงเสี้ยวที่ ๑๐๐,๐๐๐ พระเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอธิบายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เหมือนอย่างอุปมาที่เธอทั้งหลายได้กล่าวนี้แหละ คือความทุกข์ที่หมดสิ้นไปของบุคคลผู้เป็นพระอริยสาวก ซึ่งสมบูรณ์ด้วย สัมมาทิฐิ บรรลุอริยธรรมแล้วนั้น มีมากกว่า ส่วนความทุกข์ที่ยังเหลืออยู่ มีประมาณน้อย ความทุกข์ซึ่งจะมีอีก ๗ ชาติเป็น อย่างยิ่งนั้น ความทุกข์ที่จะต้องเกิดแก่พระโสดาบัน เมื่อเทียบกับกองทุกข์ที่หมดสิ้นไป ซึ่งมีในครั้งก่อนแล้ว ย่อมไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑๐๐ ไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑,๐๐๐ ไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑๐๐,๐๐๐ เลย ภิกษุทั้งหลาย การได้บรรลุอริยธรรมให้สำเร็จประโยชน์ใหญ่ การได้ธรรมจักขุบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ให้สำเร็จประโยชน์ใหญ่ออย่างนี้แหละ”

นอกจากนี้ในไบกขรณีสสูตร พระพุทธองค์ได้อุปมาไว้อีกว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สระไบกขรณิ ยาว ๕๐ โยชน์ กว้าง ๕๐ โยชน์ ลึก ๕๐ โยชน์ มีน้ำเต็มเปี่ยมเสมอขอบสระ ซึ่งนกกา สามารถจะดื่มกินได้ ชายคนหนึ่งใช้ปลายหญาศำจุ่มน้ำขึ้นจาก สระไบกขรณิครั้งหนึ่งแล้วสลัดออก ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ระหว่างน้ำที่ชายคนนั้นใช้ปลายหญาศำจุ่มลงไปเพียงครั้งเดียว เมื่อเทียบกับน้ำที่ยังมีอยู่ในสระไบกขรณิ อันไหนจะมากกว่ากัน”

ความสุขของพระโสดาบัน

๓๗๒

ภิกษุสงฆ์กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ น้ำในสระโบกขรณีนั้นแหละมากกว่า น้ำที่ชายคนนั้นใช้ปลายหญาคาจุ่มลงไปครั้งเดียวมีประมาณน้อยเหลือเกิน น้ำที่ชายคนนั้นได้ เมื่อเทียบกับน้ำในสระโบกขรณี ย่อมไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑๐๐ ไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑,๐๐๐ ไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑๐๐,๐๐๐ เลย พระเจ้าข้า”

พระพุทธองค์ทรงอธิบายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เหมือนอุปมาที่เธอได้ฟังแล้ว คือ ความทุกข์ทั้งหมดไปของบุคคลผู้เป็นอริยสาวก ซึ่งสมบูรณ์ด้วยสัมมาทิฐิ บรรลุลุทธิมรรคแล้ว มีมากกว่า ส่วนความทุกข์ที่ยังเหลืออยู่มีประมาณน้อย ความทุกข์ที่จะมีอีก ๗ ชาติเป็นอย่างยิ่งนั้น เมื่อเทียบกับกองทุกข์ทั้งหมดสิ้นไป ซึ่งมีอยู่ในครั้งก่อนแล้ว ย่อมไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑๐๐ ไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑,๐๐๐ ไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑๐๐,๐๐๐ เลย ภิกษุทั้งหลาย การได้บรรลุลุทธิธรรมย่อมให้สำเร็จประโยชน์ใหญ่อย่างนี้แล”

เพียง ๒ พระสูตรที่ยกขึ้นมากล่าวไว้นี้ พวกเราทุกคนคงพอจะเห็นชัดแล้วว่า พระโสดาบันอริยบุคคล ท่านมีคุณวิเศษสามารถตัดความทุกข์อันเกิดจากการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสารได้ โดยท่านจะมาอุบัติเกิดอีกเพียงไม่กี่ชาติเท่านั้น ในสมัยพุทธกาลผู้ที่ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันมีมากมาย

ความสุขของพระโสดาบัน

๓๖๓

อย่างเช่น มหาอุบาสิกาวิสาขา ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ผู้เป็น
ประจักษ์หัวหน้ากองเสบียงฝ่ายหญิงและฝ่ายชายให้กับพระพุทธ-
ศาสนาในยุคสมัยนั้น ส่วนที่เป็นเทวดาโสดาบันก็มีมาก อย่างเช่น
ท้าวสักกะจอมเทพในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ชวนสหายกันในสวรรค์
ชั้นจาตุมหาราชิกา ซึ่งเป็นอดีตพระเจ้าพิมพิสารผู้ถวายเวฬุวัน-
มหาวิหารแด่พระพุทธเจ้า และมีเทวดาที่เป็นพระอริยเจ้า
ทั้งพระโสดาบัน และพระสกทาคามีอีกมากมายนับไม่ถ้วน
ในสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้น

ครั้นถึงคราว ท่านเหล่านั้นก็จะกลับมาเกิดในมนุษย์โลก
อย่างไรก็ตามทุกภพชาติที่ท่านจะไปเกิดนั้น จะไม่ไปบังเกิดใน
อบายภูมิอีกเด็ดขาด เพราะอริยมรรคอันเป็นโลกุตระธรรมที่ท่าน
ได้บรรลุนี้ เป็นคุณวิเศษขั้นสูง สามารถที่จะปิดประตูอบายได้
ตลอดไป ดังนั้น ภูมิที่ท่านจะไปเกิดจึงเป็นสุคติภูมิเพียงอย่างเดียว
และเมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะสมบูรณ์ด้วยสัมมาทิฐิ แม้บางท่าน
ไม่ได้ออกบวชเป็นบรรพชิต ดำรงชีวิตเหมือนชาวโลกทั่วไป
แต่ในใจของท่านก็สว่างไสวด้วยกายธรรมพระโสดาบัน มีสุขอยู่ใน
ธรรมกาย สุขอยู่ในโลกุตระมานสมาบัติตลอดเวลา

เมื่อเราได้เรียนรู้อย่างนี้แล้ว ขอให้หมั่นฝึกหัดขัดเกลา
ตัวของเราเองให้ดี อย่าลืมนะว่า ขณะนี้ เรายังเป็นปุถุชนคนธรรมดา

ความสุขของพระโสดาบัน

๓๗๔

ยังไม่ใช้พระอริยเจ้า โอกาสที่จะผิดทำพลาดแล้วพลัดตกไปใน
อบายภูมินั้นยังมีอยู่ ตราบใดที่เข้าไม่ถึงพระรัตนตรัยจงอย่า
ประมาท ให้หมั่นชำระกาย วาจา ใจของเราให้ใสสะอาด
บริสุทธิ์อยู่เสมอ เส้นทางสร้างบารมีในสังสารวัฏนี้จะได้
ปลอดภัย และมีชัยชนะไปทุกภพทุกชาติ ตราบกระทั่งถึงที่สุด
แห่งธรรมกันทุกคน

